

Irriberriren negozio-eredua aurrera eramateko, hainbat kostu garrantzitsu kontuan hartu behar dira. Lehenik eta behin, giza baliabideek duten garrantzia azpimarratu behar da. Proiektuak profesional adituak behar ditu hortz-protesiak diseinatu eta gainbegiratzeko, ikasleen praktiken jarraipen klinikoa eta tutoretza eskaintzeko, eta administrazio-lanak eta komunitatearekiko komunikazioa kudeatzeko. Horrez gain, komunikazio eta sentsibilizazio jarduerak ere baliabide pertsonal eta ekonomikoak eskatzen dituzte, proiektuaren ikusgarritasuna eta gizarte-eragina handitzeko.

Bigarrenik, kostuak material eta ekipamendu fisikoekin lotuta daude. Laborategi eta klinika ekipatu behar dira 3D inprimagailuak, fresatzeko makinak, artikuladoreak, tresneria klinikoa eta beste makina espezializatuak erabiliz. Horrez gain, material eta kontsumigarriak erosi behar dira: silikonak, moldeak, erretxinak, zeramika eta tresna txikiak, baita esterilizazio eta garbiketa materialak ere. Ekipamenduen mantentzea eta espazioen garbiketa eta segurtasuna bermatzea ere kostu osagarri dira.

Hirugarrenik, teknologia eta softwareak ezinbesteko kostua dira. CAD/CAM diseinu-softwarearen lizentziak eta eguneratzeak, plataforma digitalaren kudeaketa, erabiltzaileen fitxak eta hitzorduak kudeatzeko sistemak, eta datu klinikoaren eta pertsonalen segurtasuna bermatzeko beharrezko neurriak kontuan hartu behar dira.

Laugarrenik, ikasleen prestakuntza eta formakuntza ere kostu garrantzitsua da. Prestakuntza-protokoloak, gida didaktikoak, adituek emandako tutoretza-saioak eta ebaluazio-sistemak beharrezkoak dira ikasleen garapen profesionala bermatzeko.

Bestetik, komunitatearekin eta gizarte-eragileekin duten harremanaren kudeaketa ere kostua dakar. Komunitate solidarioa aktibo mantentzeko, sentsibilizazio-kanpainak eta istorioen argitalpena antolatu behar dira, baita gizarte-eragileekin elkarlanak koordinatu ere.

Azkenik, proiektuaren operazio eta iraunkortasun ekonomikoa bermatzeko kostuak kontuan hartu behar dira. Horien artean daude energia, ura, garbiketa eta bestelako zerbitzu orokorrak, baita diru-laguntzak eta babesleekin lotutako kudeaketa-lanak ere, zerbitzu eskuragarria eta kalitatezkoa eskaintzeko.

Laburbilduz, Irriberrin proiektuak hainbat kostu ditu, eta kostu horiek guztiek elkarlanean bermatzen dute proiektuaren funtzionamendu etikoa, iraunkorra eta eraginkorra, erabiltzaileei arreta eskuragarri eta kalitatezkoa eskaintzea eta ikasleei benetako prestakuntza praktikoa eskaintzea.

GASTU NAGUSIAK ETA INBERTSIOAK:

1. Langileen kostuak (kostu finko nagusia)

- **Hortz-protesi teknikari adituak** (diseinua, ekoizpena, gainbegiratzea)
- **Odontologo/klinikari arduradunak** (ikuskapen klinikoak)
- **Irakasle eta tutoreak** (ikasleen jarraipena)
- **Administrazioa eta koordinazioa**
- **Komunikazioa eta gizarte-harremanak**

Profila	Kopurua	Pertsona bakoitzeko urteko kostu gordina	Guztira urteko kostua
Protesi dentaleko teknikari senior	1–2	35.000-45.000€	35.000-90.000€
Odontologo/ gainbegiralea	1 (partziala)	20.000-30.000€	20.000-30.000€
Irakasle / klinika tutorea	1–2 (partziala)	18.000 – 25.000 €	18.000 – 50.000 €
Administrazioa eta koordinazioa	1	18.000 – 22.000 €	18.000 – 22.000 €
Komunikazioa / komunitatea (partziala)	1	10.000 – 15.000 €	10.000 – 15.000 €

Irtenbide posibleak:

- Lanaldi partzialak edo kontratu mistoak (heziketa + ekoizpena).
- Unibertsitate edo LH zentroekin hitzarmenak (irakasle partekatuak).
- Boluntariora profesionala fase jakinetan.

1.2. Makineria eta ekipamenduaren inbertsioa (hasierako inbertsio handia)

Laborategia / klinika

- 3D inprimagailu profesionalak
- CAD/CAM fresatzeko makinak
- Eskaner intraoralak
- Artikuladoreak
- Tresneria klinikoa
- Esterilizazio-ekipamendua

Ekipoa	Kostua
Protesi dentaleko 3D inprimagailu profesionala	6.000 – 15.000 €
CAD/CAM fresagailua	20.000 – 60.000 €
Artikuladoreak (2–3 unitate)	1.500 – 3.000 €

Klinika ekipamendu oinarritzkoa	10.000 – 20.000 €
Autoklabea eta esterilizazioa	3.000 – 6.000 €
Diseinu ordenagailuak	3.000 – 5.000 €

Hasierako inborsioa → 55.000 – 130.000 €

Irtenbideak:

- Leasing edo renting bidezko erosketak.
- Bigarren eskuko ekipamendu homologatua.
- Ekipamendua beste zentro batzuekin partekatzea.
- Hasierako fasean produkzio mugatua (eskalatzea pixkanaka).

Leasing (finantzaketa-eredu bat, non enpresa edo proiektu batek makineria edo ekipamendua erosi beharrean alokatzen duen epe luzerako, kuota finko bat ordainduz, eta normalean amaieran erosteko aukera izaten du) → 1.500 – 3.000 €/hilean.

Materialak eta kontsumigarriak (kostu aldakorra)

- Erretxinak, zeramika, silikonak
- Moldeak eta tresna txikiak
- Garbiketa eta esterilizazio materialak.

Materiala	Kostua
Erresinak, keramika, PMMA	10.000-18.000€
Silikonak, moldeak, ziroak	4.000-6.000€
Tresna txikiak	2.000-4.000€
Esterilizazioa eta garbiketa	2.000-3.000€

Totala Urtean: **18.000 – 30.000 €**

Irtenbideak:

- Hornitzaileekin prezio sozialak negoziatzea.
- Bolumenaren arabera deskontuak.
- Material jasangarri eta birziklagarrien erabilera.

Teknologia eta softwarea

- CAD/CAM softwarearen lizentziak
- Plataforma digitala (erabiltzaileen eta hitzorduen kudeaketa)
- Datuen segurtasuna eta mantentzea

Kontzeptua	Kostua
CAD-CAM lizentziak	5.000-12.000€
Klinika kudeatzeko softwarea	1.500-3.000€
Hosting, zibersegurtasuna, babeskopia	1.000-2.000€

Totala: 7.500 – 17.000 €

Irtenbideak:

- Hezkuntza-lizentziak edo open-source alternatibak.
- Software hornitzaileekin lankidetzak estrategikoak.
- Plataforma bakarra proiektu guztia kudeatzeko.

Prestakuntza eta hezkuntza kostuak

- Prestakuntza-protokoloak
- Material didaktikoa
- Ebaluazio eta ziurtapen sistemak

Kontzeptua	Kostua
Material didaktikoa	2.000-3.000€
Protokoloak eta ebaluazioa	1.500-2.500€
Kanpoko adituek emandako prestakuntza	3.000-6.000€

Totala: 6.500 – 11.500 €

Irtenbideak:

- Prestakuntza parte bat **ordaindutako ikastaro** gisa eskaintzea.

- Ziurtagiri ofizial edo propioak sortzea.
- Online moduluak kostuak murrizteko.

Komunikazioa eta komunitate-lana

- Sentsibilizazio kanpainak
- Edukien sorrera (istorioak, bideoak, sare sozialak)
- Gizarte-eragileekin koordinazioa

Kontzeptua	Kostua
Kanpainak eta edukia	2.000-4.000€
Webgunea, sare sozialak eta diseinua	1.500-3.000€
Komunitate ekitaldiak	1.500-3.000€

Totala: 5.000 – 10.000 €

- *Irtenbideak:*
- Komunikazio boluntarioak edo ikasle praktikak.
- Tokiko hedabideekin akordioak.
- Impact marketing eta storytelling soziala.

Gastu orokorrak eta operatiboak

- Energia, ura, alokairua
- Garbiketa eta segurtasuna

- Aseguruak eta lizentziak

Kontzeptua	Kostua
Espazioare alokairua edo utzapena	12.000-24.000€
Elektrizitatea, ura, interneta	4.000-6.000€
Garbiketa eta segurtasuna	3.000-5.000€
Aseguruak eta lizentziak	2.000-3.000€

Totala: 21.000 – 38.000 €

- *Irtenbideak:*
 - Energia berriztagarrien erabilera.
 - Espazio publiko edo hezkuntza-zentroekin lankidetzatza.

2. Nola lortu errentagarritasuna eta gastuak estali

Diru-sarrera iturri anitzak (eredu mistoa)

- **Protesi prezio sozialak** (merkatuaren azpitik baina kostuak estaliz)
- **Zerbitzu pribatuak** (bezero ordaintzaileentzat)
- **Ikasleen matrikulak edo prestakuntza-tasak**
- **Enpresentzako zerbitzu teknikoak** (diseinua, prototipoak)

Diru-laguntzak eta babesletza

- Administrazio publikoak
- Fundazio sozialak

- Osasun-sektoreko enpresak

Gakoa: inpaktu soziala ondo neurtu eta komunikatzea.

Lankidetza estrategikoak

- Unibertsitateak eta LH zentroak
- Osasun-zentro publikoak
- GKEak eta komunitate-eragileak

Eskalagarritasuna

- Hasieran protesi mota gutxi batzuk.
- Eskaria handitu ahala, zerbitzu gehiago.
- Beste herri edo eskualde batzuetara ereduaren transferentzia.

Ondorioa

Irriberri bezalako proiektu batek **hasierako inbertsio handia** eta **kostu egonkorak** ditu, batez ere langileen, makineriaren eta materialen arloan. Hala ere, **diru-sarrera iturri anitzekin, lankidetza estrategikoekin eta eredu sozial-ekonomiko orekatu batekin**, posible da: Gastuak estaltzea, Errentagarritasun moderatua lortzea, Proiektuaren iraunkortasuna bermatzea eta Gizarte-inpaktu handia sortzea.